

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 13302

MOL UN DERTSEYL

Tsirl Waletzky

•



NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x101, or by email at cmadsen@bikher.org.



אָנווייזונגען ווי צו ניצן דעם בילדערהעפֿט

דער ציל פֿון דעם העפֿט איז אַ טאָפּעלער : צו געבן טעמעס אויף צו שמועסן און געניטונגען ביים אַרײַנפֿיר אין לייענען. קען מען ניצן דעם העפֿט מיט די בילדער אויף פֿאַרשיידענע אופֿנים, ווי, למשל :

(1) אָנווייזן אויף יעדער זאך פֿון בילד און אַנרופֿן דעם נאָמען פֿון דער זאך אויף ייִדיש ; אַנלערנען מיט די קינדער אַלע ייִדישע ווערטער וואָס באַצייכענען די זאַכן אויפֿן בילד. אויב דאָס וואָרט איז געדרוקט אויף דער צווייטער זײַט, פֿאַרבינדן דאָס געדרוקטע וואָרט מיט דער זאך.

(2) ווען די קינדער קענען שוין די אַלע נעמען פֿון די זאַכן, שאַפֿן אַ מעשהלע אַרום דעם בילד. עס קומט אויס צו געבן די קינדער די נייטיקע ווערבן און פֿאַרבינד־ווערטער. די אַלע צוגעגעבענע ווערטער דאַרף מען דרוקן אָדער שרייבן אויפֿן טאָול און זיי אַנלערנען אַזוי ווי די נעמען פֿון די זאַכן.

(3) מאַכן פֿאַרשיידענע זאַצן אַרום דעם בילד און דערביי דאַרפֿן די קינדער זאָגן, צי זיי זײַנען ריכטיק אָדער פֿאַלש. פֿריער מאַכט דער לערער אַזעלכע זאַצן, דערנאָך טוען עס אויך די קינדער.

(4) פּראַוון אויסשפּילן פֿאַרשיידענע זאַצן אַרום די בילדער און דערביי אַנלערנען די דאָזיקע זאַצן אין קאַרעקטן ייִדיש.

(5) מאַכן בליק־קאַרטלעך מיט דעם בילד פֿון דער זאך אויף איין זײַט און די געדרוקטע אָדער געשריבענע ווערטער אויף דער צווייטער.

(6) נאָכדעם ווי מע האָט שוין באַאַרבעט אַ צאָל בילדער, געבן די קינדער זאַצן אויף צו טרעפֿן צו וואָסער בילד דער זאך באַצײט זיך.

(7) אַננטיילן דעם קלאַס אין גרופּעס. יעדע גרופּע האָט זיך איר קאָליר און די קינדער דאַרפֿן אַנרופֿן אַזעלכע זאַכן וואָס קענען האָבן דעם קאָליר פֿון זייער גרופּע.

(8) מאַלן בילדער אויף דער זעלביקער טעמע פֿון דעם בילד אין העפֿט און צונויפֿשטעלן עטלעכע זאַצן פֿאַר יעדער בילד־זאַס אַ קינד האָט געמאַלן.

מע קען צוטראַכטן פֿאַרשיידענע שפּילן אין צוזאַמענהאַנג מיט די בילדער, מיט די ווערטער און מיט די זאַצן וואָס מע האָט אויסגעלערנט. מע דאַרף אויך נישט פֿאַרגעסן צו לערנען און צו זינגען קורצע לידעלעך וואָס פּאַסן זיך צו די טעמעס פֿון די בילדער.

This is a special book. It is filled with pictures. It is a story book where *you* are going to tell or write the stories in Yiddish to fit the pictures. There are words to give you ideas. You may also color the pictures. These are some colors you can use.

This is YELLOW

דאס איז געל

This is RED

דאס איז רויט

This is BLUE

דאס איז בלוי

This is GREEN

דאס איז גרין

This is BROWN

דאס איז ברוין



MY NAME _____



לערער

לאכער

קינדער

קינדער

שרי"בן

שרי"בן

לייענען

לייענען

טאָול

טאָול

מעקער

מעקער

העפֿט

העפֿט

גוט מאַרגן

אונט מאַרגן



לשנה טובה

לשנה טובה

קארטל

קארטל

האנים

האנים

חלה

חלה

שופר

שופר

א גוט יאר

א גוט יאר



סופה

סופה

סופות

סופות

סוכות

סוכות

סוכה

סוכה

סוכה

סוכה

סוכה

סוכה



פֿאַן - עָאן

עפֿל - עפֿל

ליכטל - ליכטל

שמחת-תורה - שמחת-תורה

מִיר מאַרשירן . מִיר מאַרשירן



שיפּעלע

שיפּעלע

רעדלעד

רעדלעד

בייסיקל

בייסיקל

בויס

בויס

טייכל

טייכל

יינגל

יינגל

ווענערקע

ווענערקע



	פאַרק	פאַרק
	ביימער	היימער
	בלומען	בלומען -
	פייגעלעך	פייגעלעך
	הוידע	הוידע
	מידל	מידל
	פילקע	פילקע



	נאכט	נאכט
	שטערן	שטערן
	קעצעלע	קעצעלע
	לבנה	לבנה

דער מאמע קומט אהיים
 דער טאטע. קומט אפייס.

אלע פרייען זיך
 אלע פרייען זיך.

פייגעלע קושט דעם מאמע
 פייגעלע קושט דעם טאטע.



דער טאטע זאגט טאטע

די מאמע זי מאמע

מאמעלע מאמעלע

גיסעלע גיסעלע

פייגעלע פייגעלע

מיר עסן איך עסן

Blank handwriting practice lines.



די באפע און דער זיידע קומען
די באַבא און דער זיידע קומען.

דער זיידע לייענט אַ מעשה
דער זיידע לייענט אַ מעשה.

די באפע שטריקט
די באַבא שטריקט.



געבורטסמאג

אברהם אבי

מידעלעד

א"ש אעלעק

ינגעלעד

י"א אעלעק

הוט

הוט

קובו

קובו

היטל

היטל

גוטע זאכן

אונזער זאכן



חַנוּכָּה-לְאַטְקֶעם חַנוּכָּה-לְאַטְקֶעם

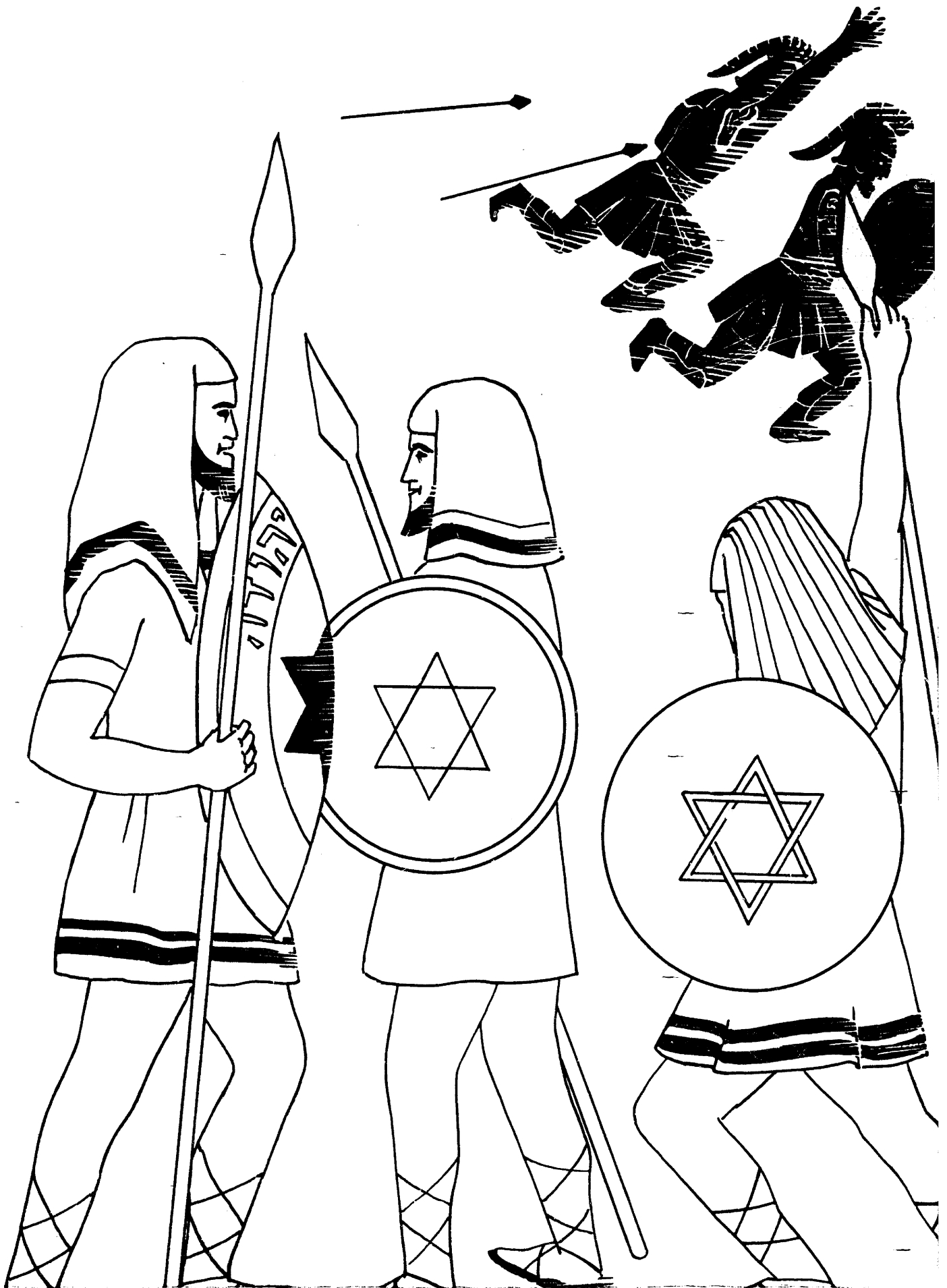
חַנוּכָּה-לִיכְטֶעלְעך חַנוּכָּה-לִיכְטֶעלְעך

חַנוּכָּה-גַעלֶט חַנוּכָּה-גַעלֶט

מַתָּנָה מַתָּנָה

דְּרִידֶל דְּרִידֶל

לְאַטְקֶעם לְאַטְקֶעם



	יהודה	יְהוּדָה
	העלד	הַעֲלָד
	חנופה	חֲנוּפָה
	די פרידער	דִּי פֿרִידער
	חשמונאים	חֲשִׁמוֹנָאִים



	שניי-מענטש	שני"-מאנטש
	שליטעלע	שליטעלע
	ווינטער	ווינטער
	בערגל	בערגל
	רידל	רידל
	הענטשקעס	הענטשקעס
	הינטעלע	הינטעלע
	זיד שפילן	זיד שפילן



שערעלע

שערעלע

פאפיר

פאפיר -

בילד

בילד

קרייד

קרייד

בערשטל

בערשטל

מאכז

מאכז

ליאלקע

ליאלקע

א גראז וואסער

א גראז וואסער



_____	מגילה	מגילת
_____	קניג	קניג
_____	אסתר	אסתר
_____	המגדאש	המגדאש
_____	גראגער	גראגער



פאן

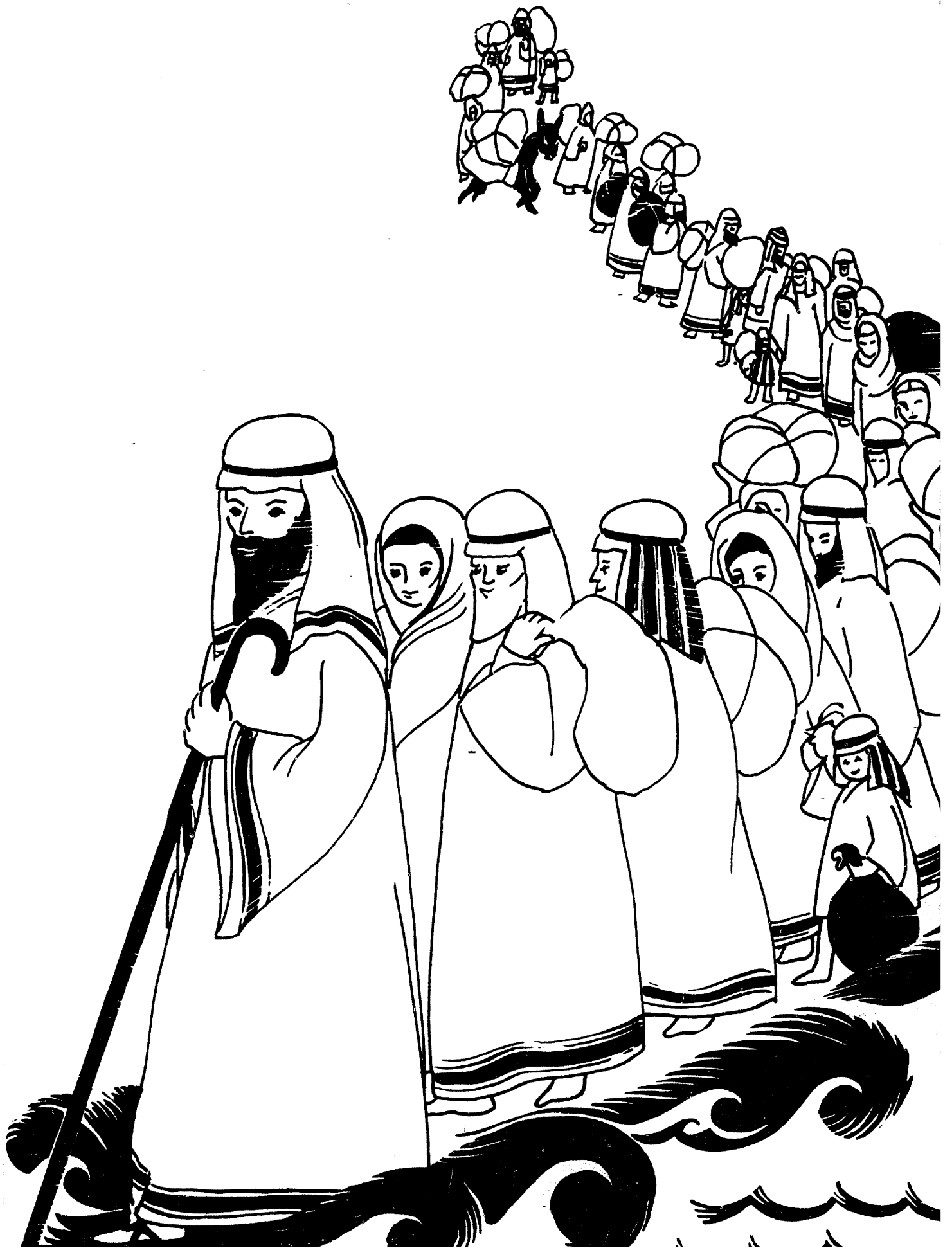
המן

עארד

פערד

מרכי

מרדכי



י"ד

י"ד

משה

משה

שמעון

שמעון

ים

ים

פסקלעך

פסקלעך



מצה מלפ

הגדה פלפ

זיין ווין

פוס פוס

משפחה מלפ

Blank handwriting practice lines.



קינדער מאַנצן פֿריילעך

קינדער טאָנען פֿאַר אַלע.

קינדער זינגען שיינע לידער

קינדער זינגען אַלע זינגער.

באַטייט	מען זאגט עס אזוי	וואָרט
What does it mean	How do you say it	Word

3

teacher	lerer	לערער
children	kinder	קינדער
write	shraybn	שרײַבן
read	leyenen	לייענען
blackboard	tovl	טאַוול
eraser	meker	מעקער
notebook	heft	העפֿט
good morning	gut morgn	גוט מאָרגן

5

Happy New Year	leshone toyve	לשנה-טובה
card	kartl	קאַרטל
honey	honik	האָניק
Sabbath loaf (white bread)	khale	חלה
Shofar (ram's horn)	shoyfer	שוֹפָר
a good year	a gut yor	אַ גוט יאָר

7

Succah (shack or hut)	suke	סוכה
Succos (holiday)	sukes	סוכות
fruit	frukht	פֿרוכט
apple	epl	עפֿל
pear	bar	פֿאַר

באַטייט
What does it mean

מען זאגט עס אזוי
How do you say it

וואָרט
Word

9

flag	fon	פֿאָן
apple	epl	עפּל
candle	likhtl	ליכטל
Joy in the Torah (holiday)	Simkhes Toyre	שמחת-תורה
we march	mir marshirn	מיר מאַרשירן

11

boat	shifele	שיפּעלע
wheels	redlekh	רעדלעך
bicycle	baysikl	בײַסיקל
tree	boym	בוים
brook	taykhl	טײַכל
boy	yingl	ינגל
squirrel	veverke	וועווערקע

13

park	park	פאַרק
trees	beymer	בײַמער
flowers	blumen	בלומען
little birds	feygelekh	פֿײַגעלעך
swing	hoyde	הוידע
girl	meydl	מײַדל
ball	nillke	נילמקע

באַטייט	מען זאגט עס אזוי	וואָרט
What does it mean	How do you say it	Word

15

night	nakht	נאַכט
star	shtern	שטערן
kitten	ketzele	קעצעלע
moon	levone	לֵבְנָה
daddy comes home	der tate kumt aheym	דער טאַטע קומט אַהיים
everybody is happy	ale freyn zikh	אַלע פֿרייען זיך
Feygele kisses daddy	feygele kusht dem tatn	פֿייגעלע קושט דעם טאַטן

17

daddy	der tate	דער טאַטע
mama	di mame	די מאַמע
Motele (name)	motele	מאַטעלע
Gitele (name)	gitele	גיטעלע
little bird (name)	feygele	פֿייגעלע
we eat	mir esn	מיר עסן

19

grandma and grandpa come	di bobbe un der zeyde kumen	די באַבע און דער זיידע קומען
grandpa reads a story	der zeyde leyent a mayse	דער זיידע לייענט אַ מעשה
grandma knits	di bobbe shtrikt	די באַבע שטריקט

באַטייט	מען זאגט עס אזוי	וואָרט
What does it mean	How do you say it	Word

21

birthday	geburtstog	געבורטסטאָג
girls	meydelekh	מיידעלעך
boys	yingelekh	יינגעלעך
hat	hut	הוט
cake	kukhn	קוכן
cap	hitl	היטל
good things (sweets)	gute zakhn	גוטע זאַכן

23

Hanukkah pancakes	khanuke-latkes	חנוכה-לאַטקעס
Hanukkah candles	khanuke-likhtelekh	חנוכה-ליכטעלעך
Hanukkah money	khanuke-gelt	חנוכה-געלט
gift	matone	מתנה
top	dreydl	דריידל
pancakes	latkes	לאַטקעס

25

Judah	yehude	יהודה
hero	held	העלד
Hanukah (holiday)	khanuke	חנוכה
the brothers	di brider	די ברידער
Hasmoneans	khashmonoyim	חשמונאים

באַטייט
What does it mean

מען זאגט עס אזוי
How do you say it

וואָרט
Word

27

snow man	shney-mench	שניי-מענש
little sled	shlitele	שליטעלע
winter	vinter	ווינטער
hill	bergl	בערגל
shovel	ridl	רידל
gloves	hentchkes	הענטשקעס
doggie	hintele	הינטעלע
play	zikh shpiln	זיך שפילן

29

little scissors	sherele	שערעלע
paper	papir	פאפיר
picture	bild	בילד
chalk	krayd	קרייד
little brush	bershtl	בערשטל
make	makhn	מאכן
doll	lialke	ליאלקע
a glass of water	a gloz vaser	א גלאז וואסער

31

scroll	megile	מגילה
king	kinig	קיניג
Esther	ester	אסתר
Hamen-Tash (pastry)	homen-tash	המן-טאש

באַטייט	מען זאגט עס אזוי	וואָרט
What does it mean	How do you say it	Word

33

Hamen	homen	המן
horse	ferd	פֿערד
Mordecai	mordkhe	מרדכי

35

Jews	yidn	יידן
Moses	moyshe	משה
stick	shtekn	שטעקן
sea	yam	ים
bundles, packages	peklekh	פֿעקלעך

37

Matzoh	matze	מצה
story (of Passover)	hagode	הגדה
wine	vayn	וויין
goblet, glass	kos	נוס
family	mishpokhe	משפחה

39

children dance happily	kinder tantzn freylekh	קינדער טאַנצן פֿריילעך
children sing beautiful songs	kinder zingen sheyne lider	קינדער זינגען שיינע לידער

SUGGESTIONS FOR USING THIS BOOK

The basic purpose of this book is to provide topics for Yiddish conversation and reading readiness exercises. Here are some ways of using this book:

- 1) Point out each object in a picture and tell the children what it is called in Yiddish. After each object has been pointed out, have the children repeat the Yiddish words; then point to the object and ask what it is called in Yiddish. If the name of the object is printed on the opposite page, the children should be taught to associate the printed word with the object.
- 2) After the children have learned all the nouns in a picture, ask them to make up a story about it. Help them with verbs and connecting words. Put those words that are new to the children on the blackboard and repeat them so that the children can learn them.
- 3) Make statements about the picture and have the children say whether they are true or false. Ask a child to make statements about the picture and have the other children say whether they are true or false.
- 4) Play charades with vocabulary in the book. Divide class into teams. Have one team act out several sentences suggested by a picture and have the other team give the sentences in correct Yiddish.
- 5) Have the children make flash cards with the picture of an object on one side and the printed or written Yiddish words for it on the other. Use these cards for vocabulary drill.
- 6) After having covered several pictures, choose children to compose sentences and have the class guess which picture they describe.
- 7) Divide the class into teams. Assign a color to each team and have the children from each team name the object which might be of the same color assigned to the team.
- 8) Have the children draw original pictures on the theme of the picture in the book, and compose three sentences to describe the picture each one has drawn.
- 9) Write the five colors in the introduction on the blackboard and have the children list the objects, which might suit each of the colors, under the color on the blackboard.
- 10) Teach short poems or songs related to the theme of each picture.

This is a special book. It is filled with pictures. It is a story book where *you* are going to tell or write the stories in Yiddish to fit the pictures. There are words to give you ideas. You may also color the pictures. These are some colors you can use.

This is YELLOW

דאס איז געל

This is RED

דאס איז רויט

This is BLUE

דאס איז בלוי

This is GREEN

דאס איז גרין

This is BROWN

דאס איז ברוין

MY NAME

Copyright 1963
by the
Educational Department
of the
Workmen's Circle
New York, N. Y.



Printed in U.S.A.



COLOR AND TELL

ILLUSTRATED BY
CECELIA GROBLA WALETZKY